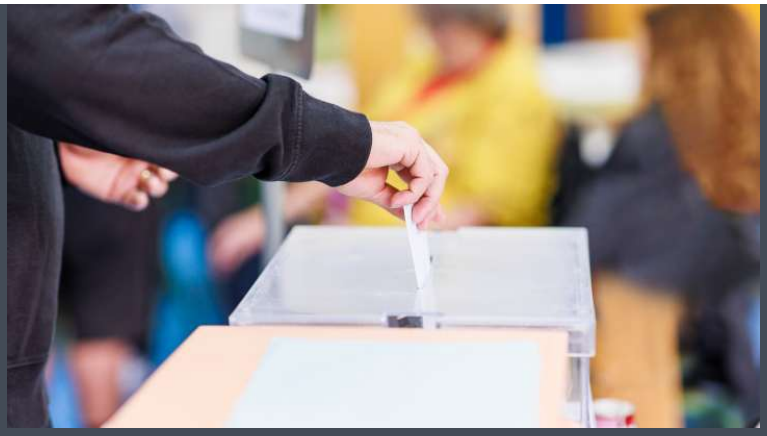
Divulga UAB
Revista de difusió de la recerca de la Universitat Autònoma de Barcelona

28/10/2026

Per què confiem en qui organitza les nostres eleccions?

Quan votem confiem que el recompte sigui net, que les regles s'apliquin igual per a tothom i que ningú manipuli el resultat. Però qui són els organismes que regulen les eleccions i d'on surt aquesta confiança? En aquest article, els autors, amb participació de la UAB, analitzen dades de 17 països d'Amèrica Llatina per a explicar quan i per què els ciutadans confien en els qui vetllen pels processos electorals.

iStock/ Alfonso Sangiao

Si pensem en agències reguladores, solem imaginar institucions com l'Agència Espanyola de Medicaments i Productes Sanitaris, que supervisa que els fàrmacs que prenem siguin segurs i eficaços, o la Comissió Nacional dels Mercats i la Competència, que vela perquè sectors com l'energia funcioni amb regles justes per a tots. Les reconeixem perquè estableixen regles, vigilen que es compleixin, i resolen disputes quan alguna cosa surt malament. Són, en definitiva, àrbitres tècnics en dominis complexos on els ciutadans no podem —ni hauríem d'haver de— revisar cada decisió pel nostre compte.

En molts països, hi ha una altra institució que fa el mateix: l'organisme electoral. En l'acadèmia no se'ls estudia com a reguladors, en el sentit tècnic, sinó més aviat com a administradors. Però nosaltres argumentem que sí que són reguladors perquè aproven

candidatures, administren el padró electoral, delimiten districtes, supervisen el finançament de campanyes, organitzen l'accés als mitjans, gestionen les caselles el dia de la votació, realitzen recomptes i auditories, i resolen impugnacions. Tot això amb l'exigència addicional de fer-ho de manera imparcial en el moment polític més tibant del cicle democràtic: una elecció.

En l'acadèmia també s'estudia molt què determina que els ciutadans confiem en les nostres agències reguladores. Per exemple, què fa que confiïn en l'agència que regula els fàrmacs que consumeixen diàriament? En tractar als organismes electorals com a agències reguladores, ens vam fer la mateixa pregunta: quan i per què els ciutadans confien en ells? I per a respondre-la, analitzem dades individuals de 17 països d'Amèrica Llatina al llarg de cinc anys.

L'evidència suggereix que confiem més en els reguladors quan estan en mans de tècnics i experts que operen amb autonomia del poder polític. En la pandèmia, per exemple, les recomanacions sanitàries generaven més confiança quan venien d'organismes tècnics autònoms que quan venien filtrades per governs amb agendes polítiques. Nosaltres trobem el mateix: quan un organisme electoral funciona amb major autonomia del govern, els ciutadans confien més en ell. Quan qui organitza les eleccions pot sancionar irregularitats, resoldre disputes i certificar resultats amb independència de qui guanyi, els ciutadans ho perceben. I aquesta percepció es tradueix en confiança.

Però l'autonomia no ho explica tot. Qui som també importa. A Amèrica Llatina, les persones més grans tendeixen a confiar menys que els joves. Les dones tendeixen a confiar menys que els homes. I les persones negres i d'origen mestís tendeixen a confiar menys que les blanques. D'altra banda, els ciutadans amb més educació i d'ideologia més conservadora tendeixen a confiar més. Quant a l'entorn, en països amb major corrupció percebuda, la confiança en els organismes electorals tendeix a ser menor. I en països amb major desigualtat econòmica —i Amèrica Llatina és la més desigual del món— succeeix una cosa similar. Els ciutadans tenen més raons per a sospitar que les regles del joc estan escrites per a uns pocs.

Vivim una època en la qual la legitimitat de les eleccions es qüestiona amb força: candidats que no accepten resultats, xarxes socials plenes de teories sobre fraus, i mobilitzacions que desafien el comptatge de vots. En aquest context, la confiança en els organismes electorals no és un detall tècnic, és la pedra angular de la democràcia. Enfortir l'autonomia dels organismes electorals —dotar-los de recursos, blindar-los d'interferències partidistes, garantir funcionaris competents i políticament neutres— no és un luxe institucional. És una inversió en la credibilitat del sistema democràtic sencer. I encara que el nostre estudi s'enfoca a Amèrica Llatina, la lliçó és universal: importa molt que els qui administren les regles del joc puguin dir, amb raó, que no li deuen res a ningú.

Abelardo Gómez Díaz
Departament de Ciència Política i Dret Públic
Universitat Autònoma de Barcelona.
Membre del grup de recerca Democracy, Elections and Citizenship (DEC).

Jana Gómez Díaz
Departament de Política i Administració Pública
Universität Konstanz
Membre del Grup de Recerca sobre Administració Pública.

Referències

Gómez Díaz, A. and Gómez Díaz, J. (2025) **Citizens' Trust in Election Management Bodies: A Multilevel Study of Latin America**. *Election Law Journal*. 0 (0): 1-21. https://doi.org/10.1177/15331296251394327.

View low-bandwidth version